Het heiligenboek

Bonaventura *Tom Zwaenepoel*

Giovanni wordt als zoon van een arts geboren in Bagnoregio bij Viterbo. Wanneer hij zwaar ziek is, brengt zijn moeder hem bij Franciscus om hem te laten zegenen. Later zoeken moeder en kind de broeder opnieuw op om hem te danken voor de genezing. Bij het zien van het knaapje roept Franciscus met luide stem: *„Buona ventura!"* (een goed lot, een goede toekomst). Vanaf dat ogenblik draagt de jongen die naam. Op zeer jeugdige leeftijd sluit hij zich aan bij de franciscanen. Vanaf 1235 studeert hij filosofie in Parijs, van 1243 tot 1248 theologie. Als magister geeft hij in die vakken les aan zijn medebroeders. Bonaventura doceert met Thomas van Aquino aan het Parijse instituut voor arme theologiestudenten, de basis voor de beroemde Sorbonne, en verwerft de doctorstitel (1257). Hij is generaal overste van de franciscanen tot Gregorius X hem tot kardinaal-bisschop benoemt (1273). Op verzoek van de paus werkt hij mee aan de voorbereiding van het Tweede Concilie van Lyon (1274), dat onder meer de scheiding met de orthodoxe Kerk wil beëindigen. Enkele dagen voor het einde van het concilie sterft hij.

Bonaventura is vroom, vriendelijk, goed, barmhartig, geliefd en uitermate bescheiden. Wanneer boden van de paus hem de kardinaalshoed willen bezorgen, treffen ze hem aan tijdens het afwassen in de tuin van het klooster Mugello bij Firenze. Bonaventura vraagt hun de kardinaalshoed aan een boom op te hangen tot hij zijn arbeid heeft volbracht.

Zoals Albertus de Grote en Thomas van Aquino streeft hij naar een harmonie tussen verstand en geloof. Als gevolg van zijn grote kennis in de godgeleerdheid, zijn vlammende ijver voor de eer van God en zijn engelachtige religiositeit draagt Bonaventura als geleerde van de franciscanenorde en kerkleraar de eretitel *doctor seraphicus* (serafijnse leraar). Kern van zijn denken en geloof is de Bijbel, die hij bestempelt als een „tuin waarin we voeding vinden" en het „hart van God". Volgens hem mag er niet te veel „filosofisch water" in de „wijn van de heilige Schrift" worden gegoten. Wanneer Thomas van Aquino tijdens een bezoek Bonaventura nieuwsgierig vraagt naar zijn bibliotheek – de vermeende bron van zijn kennis en welsprekendheid – wijst Bonaventura naar de gekruisigde Christus. De nadruk die hij in zijn theologische werken legt op het lijden van Christus verklaart zijn middeleeuwse bijnaam, *doctor passionis* (leraar van het lijden).

Bonaventura wordt beschouwd als tweede stichter van de franciscanenorde. Als generaal overste leidt hij zijn monniken met fijn gevoel en wijselijk overleg en hij slaagt erin de door ruzie verscheurde gemeenschap te ordenen en te reorganiseren met onder andere verplichte studie. Ook de invoering van het *Ave Maria* tijdens de vespers wordt aan hem toegeschreven. Het generaal kapittel van 1260 vraagt Bonaventura om een officieel heiligenleven *(legenda maior)* over de 'eerste' stichter van de franciscanen te schrijven. Zes jaar later verklaart het generaal kapittel dat geschrift als enige authentieke Franciscusbiografie en worden alle voorafgaande edities verboden.

In zijn *Itinerarium mentis in Deum, Prologus* (4) somt Bonaventura op wat voor religieuzen in het bijzonder, maar ook voor alle gelovigen „niet toereikend" is: „Zoeken zonder bewondering, een voorzichtige overweging zonder vreugde, vlijt zonder vroomheid, kennis zonder liefde, inzicht zonder nederigheid, studie zonder goddelijke genade en nadenken zonder de door God geïnspireerde wijsheid." Die houdingen leiden niet tot een „vol leven", in de geest van het evangelie. Voor hem staat het geweten in het menselijke leven centraal. Dat geweten omschrijft hij als de „heraut van God" *(In II Librum Sentent).*

In de schilderkunst wordt Bonaventura afgebeeld als franciscaan, bisschop of kardinaal. Tot zijn attributen behoren een kruisbeeld, een monstrans, een kardinaalshoed, een boek en een engel. Hij geldt als de patroonheilige van de arbeiders, de lastdragers, de loopjongens, de theologen, de zeepfabrikanten en de zijdewevers.

Tom Zwaenepoel, *Het Heiligenboek. Levenswijsheid van honderd en enige heiligen,* Lannoo, Tielt, 2008, ISBN 978 90 209 8041 7. Dit boek is helaas uitverkocht.

Omroep

13 december, *10 uur* (!), *Braambos op één (herhaling omstreeks 22.25 uur op Canvas). Het zijn de mensen die muren plaatsen.* In de aanloop naar Kerstmis neemt Braambos in Bethlehem, aan de andere kant van de Israëlische 'veiligheidsmuur', een kijkje in het ziekenhuis De heilige Familie. In de materniteit, actief gesteund door de Orde van Malta in België, bevallen jaarlijks maar liefst 3.500 vrouwen. Het personeel bestaat uit christenen en moslims die het levende voorbeeld vormen van samenleven in vrede. *In Antoine Bodar op zoek naar Benedictus* wil de tv-priester de kijker laten delen in zijn kennis over de heilige Benedictus en het monnikendom in het Westen. In deze uitzending staat de heropbloei van de benedictijnen centraal, geïllustreerd aan de hand van bezoeken aan de abdij Bethlehem in Bonheiden en de Sint-Benedictusberg in Vaals in Nederlands Limburg.

De vrome kudde

Akten *Ingezonden door Raf Van Houtem*

In de catecheses vraagt de catechist:

– Wie weet hoeveel akten er zijn?

Pietje Pienter weet het zeker:

– Vijf, mijnheer!

Geamuseerd vraagt de catechist:

– En welke zijn dat dan, Piet?

Volgt het antwoord:

– Die van geloof, van hoop, van liefde, van berouw en van Vanden Borre, uw akte van vertrouwen.

Masker *Ingezonden door Yvonne Louagie*

– En? Is je vrouw knapper geworden van dat moddermasker dat ze wilde uitproberen?

– Enkele uurtjes maar. Toen viel het eraf.

In onze Kerk mag best wat meer gelachen worden. Dat blijkt ook de uitdrukkelijke wens van heel wat lezers. Die proberen we in deze rubriek op hun wensen te bedienen. Wekelijks één of meerdere mopjes, leuke anekdotes, bedenkingen, woordspelingen...
Kent u er nog een leuke? KERK & *leven* · **Vrome Kudde,** Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, fax 03 210 08 49, e-mail devromekudde@kerknet.be.

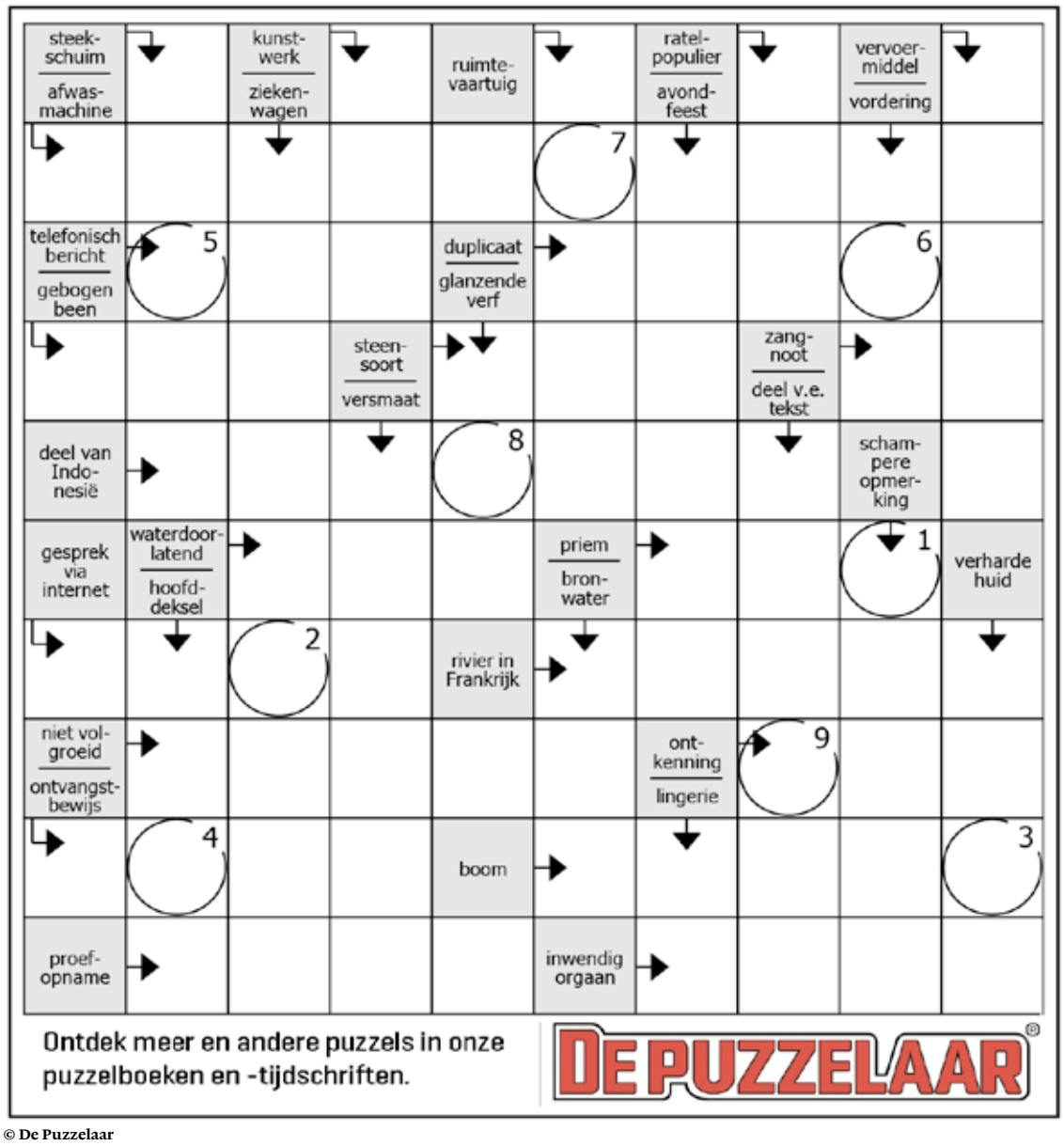

© De Puzzelaar

Oplossing van deze puzzel:

1	2	3	4	5	6	7	8	9
salesiaan								